

Kaasamise aluspõhimõtete roll rohevõrgustiku planeerimisel

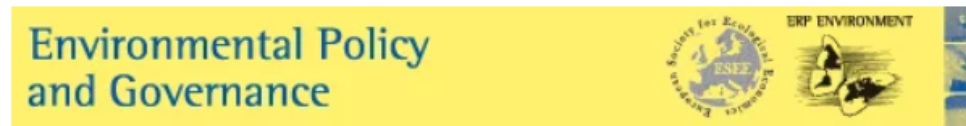
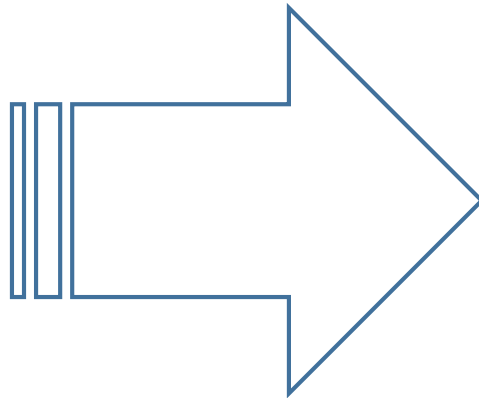

Foto: M. Suškevičs

Monika Suškevičs
Eesti Maaülikool

Planeerimiskonverents, 7.11.2019

- KEN: *Knowledge of Ecological Networks: Catalyzing stakeholder involvement in the practical implementation of Ecological Networks in Europe* (2007–2009) – Harjumaa + Eesti taust
- IMAGINE: *Integrative Management of Green Infrastructures Multifunctionality, Ecosystem integrity and Ecosystem Services: From assessment to regulation in socio-ecological systems* (2017–2020) – Harjumaa + Harku vald
<https://imagine.irstea.fr>

SPECIAL ISSUE ARTICLE | Full Access

Legitimate planning processes or informed decisions? Exploring public officials' rationales for participation in regional green infrastructure planning in Estonia

Monika Suškevičs

First published: 15 January 2019 | <https://doi.org/10.1002/eet.1836> | Cited by: 3

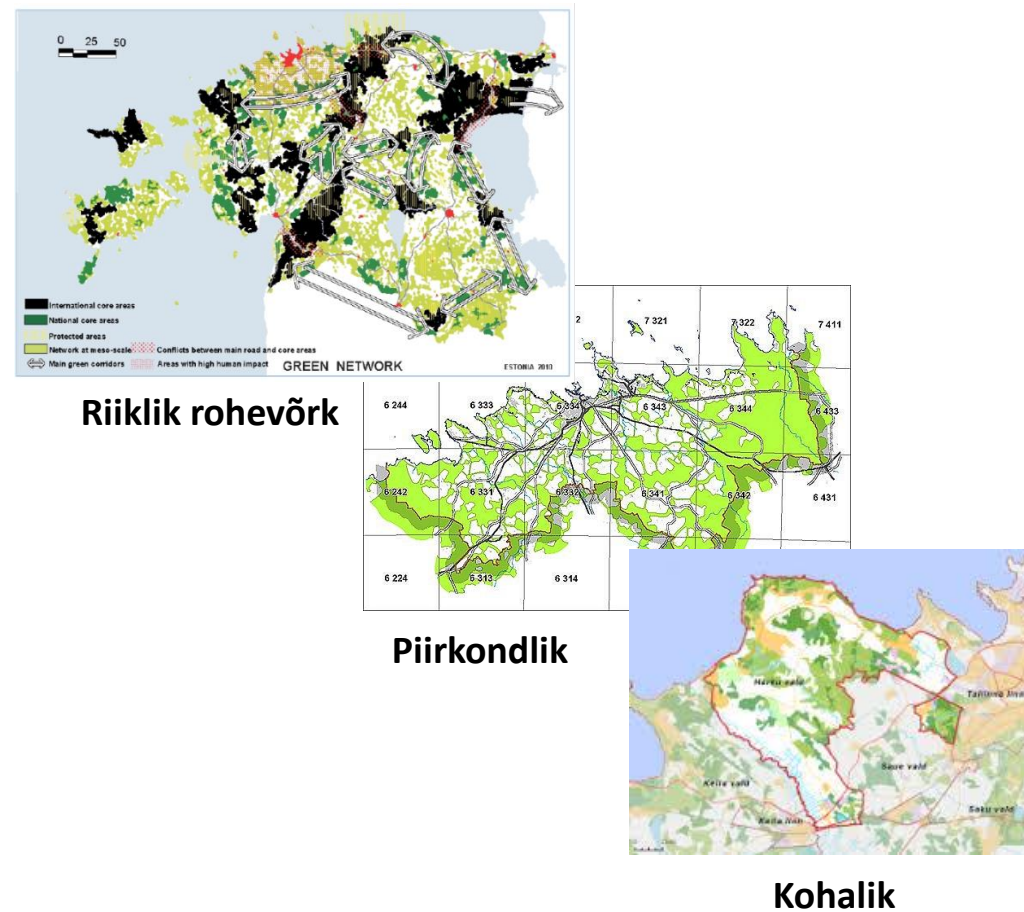
SECTIONS

PDF TOOLS SHARE

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/eet.1836>

Eesti taust

- Pikk ökovõrgu planeerimise traditsioon
- Erinevad valitsemistasandid
- Ruumiline plan. + teised valdkonnad
- Rohevõrgu kaitsestaatus, kaalutusotsused
- **Kaasamine** praktikas (laiemalt), nt
 - koosolekutel **eesmärgipüstitus** hajus
 - **kokkuleppeid** keeruline saavutada
 - jms

Probleem

Uurimisküsimused:

- Millised on/olid kaasamise aluspõhimõtted
 - (1a) Euroopa tasandi poliitikas
 - (1b) Eesti planeerimisalases õigusruumis?
- **(2a) Mis motiveeris kaasamist korraldama maakonna tasandi rohevõrgu planeerimisel (1999–2006)?**
- (2b) Millised on/olid probleemid maakonna tasandi kaasamisel?

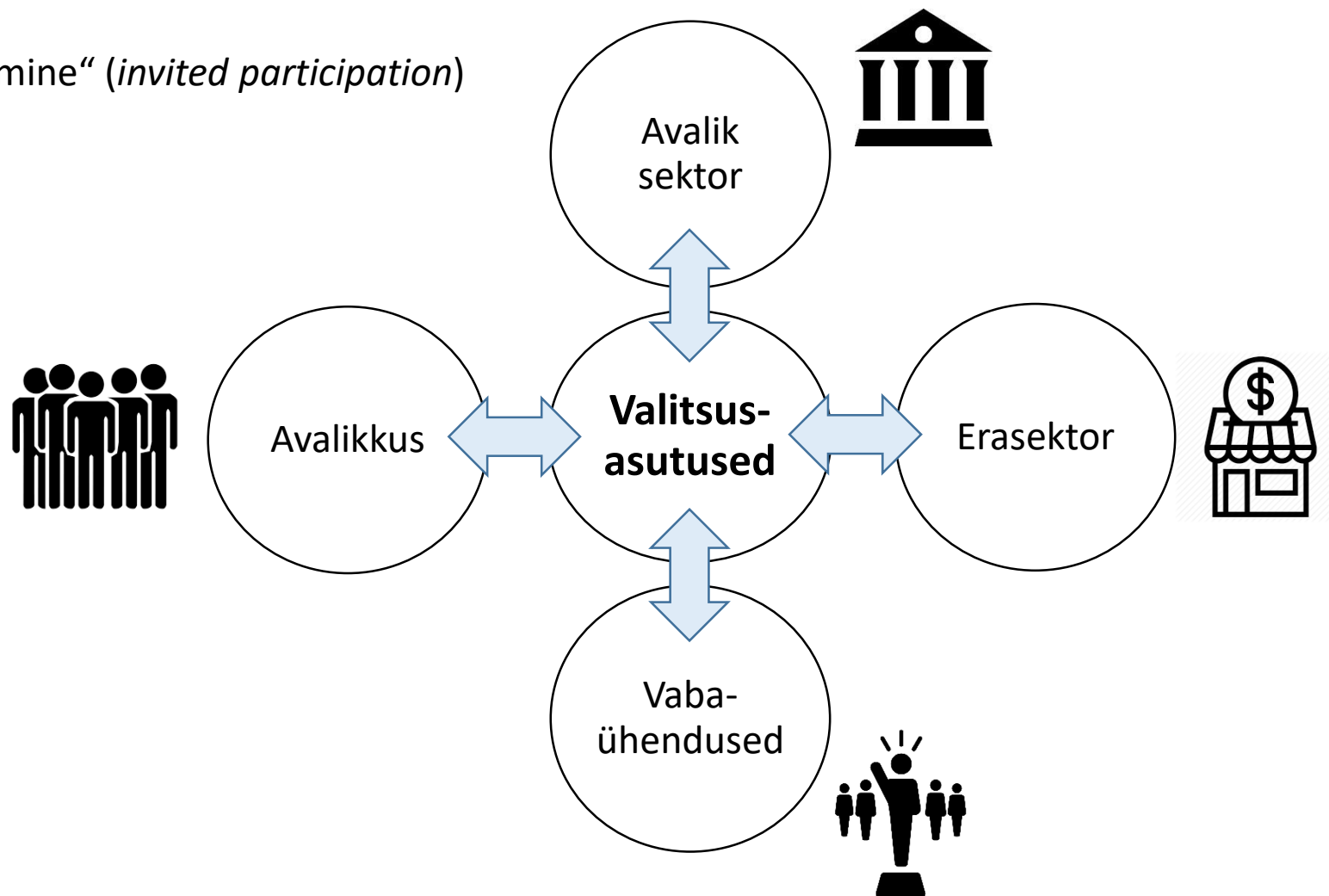

<https://seniorlivingsmart.com/else-decision-making-process-senior-living-sales/>

„Kuidas mõjutab see, mismoodi kaasamisest mõtleme, kaasamise praktikat?“

Kaasamise tõlgendus

„kutsutud kaasamine“ (*invited participation*)

„Miks, kes ja kuidas?“

	Normatiivne 	Instrumentaalne 	Substantiivne
Miks?	osalus on iga kodaniku põhiõigus ja eesmärk iseeneses <i>(protsess)</i>	kaasamine aitab saavutada erinevaid eesmärke, nt lahendada konflikte <i>(protsess ja tulemus)</i>	kaasamine peaks suurendama otsuste teadmispõhisust <i>(tulemus)</i>
Kes ja mis?	KES: kõik mõjutatud osapooled (asjalised), avalikkus MIS: osalejate huvid ja arvamused	KES: keda on tarvis otsuste rakendamise jaoks MIS: huvid, teadmised ja vaatenurgad (valikuliselt)	KES: teadmiste-potentsiaaliga asjalised MIS: uus oluline info ja teadmised
Kuidas?	kõik puudutatud osapooled kõikides otsustamise etappides ja küsimustes	etappides, kus kaasamine hõlbustab otsuste rakendamist	etappides, kus kaasamine aitab kaasa kvaliteetsemate otsuste tegemisele

Meetod: põimunud juhtumiuuring

embedded case study, Yin (2009)

KONTEKST: ökovõrgu poliitika & kaasamise normid **Euroopa tasandil**

KONTEKST: planeeringutesse kaasamise normid **riiklikul tasandil**

UURIMISOBJEKT: kaasamise aluspõhimõtted rohevõrgustiku planeerimisel maakonna tasandil 1999–2006

Võrumaa

Tartumaa

Jõgevamaa

Järvamaa

Viljandimaa

Lääne-
Virumaa

Ida-Virumaa

Läänemaa

Pärnumaa

Hiiumaa

JUHTUMID: aluspõhimõtted **praktikas:** keda, kuidas ja mis eesmärgil kaasati?

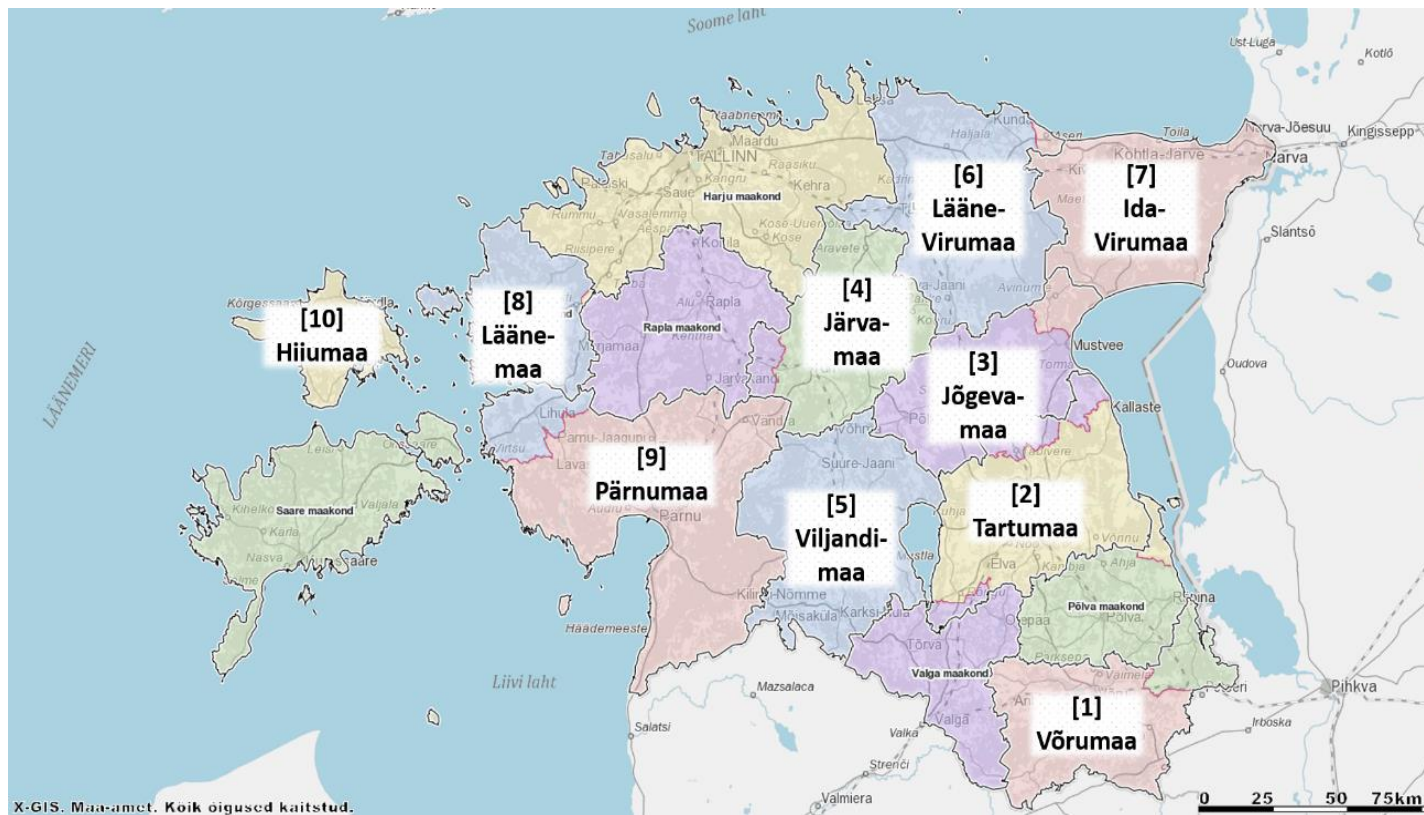
- Intervjuud planeeringute spetsialistidega (14)
- Planeeringudokumendid valitud juhtumites

Kvalitatiivne tekstianalüüs

(Miles & Huberman (1994))

Meetod: juhtumid

VV 1999. a korraldusega nr 763-k “Maakonnaplaneeringute teemaplaneeringu algatamine” maakondade teemaplaneeringud “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”

Erinev

- ajaraamistik
 - 1999 (Järva) ... 2006 (Lääne-Viru)
- rohevõrgustiku osakaal
 - 44,6% (Tartu) ... 75,6% (Ida-Viru) maakonnast
- jm biofüüsikalised ja sotsiaalmajanduslikud olud

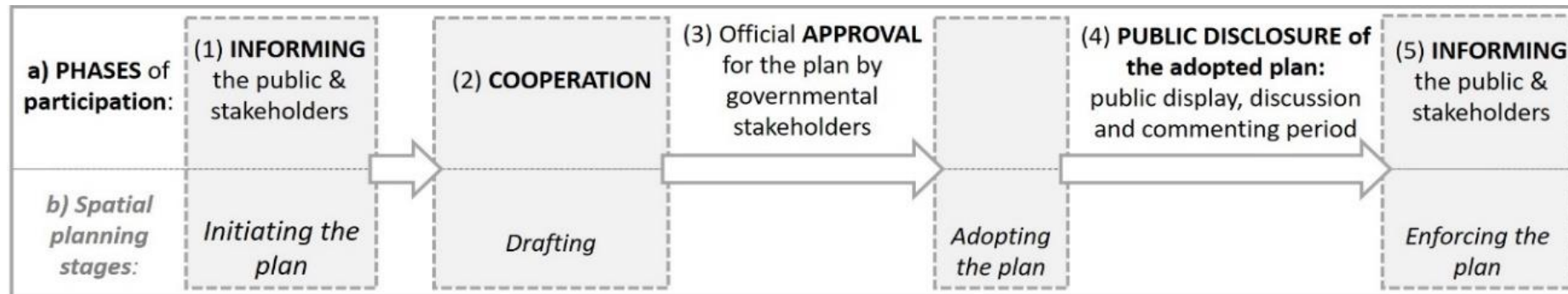
1a - Rahvusvaheline taust

Nr.	Poliitikadokument	Institutsioon, aasta	Valdkond	Kaasamise aluspõhimõte
1	Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy (PEBLDS)	Council of Europe & UNEP, 1995	Elurikkus	 +
2	Biodiversity Strategy of the EU to 2020	European Commission, 2011	Elurikkus	
3	Green Infrastructure Strategy	European Commission, 2013	Elurikkus	
4	“Torremolinos Charter”: Resolution No. 2 on the European regional/spatial planning charter	Council of Europe, 1983	Ruum. plan.	 +
5	European Spatial Development Perspective (ESDP)	European Commission, 1999	Ruum. plan.	
6	Guiding principles for the sustainable spatial development of the European continent (“Guiding Principles”)	Council of Europe, 2000	Ruum. plan.	
7	Territorial Agenda of the EU	European Commission, 2007	Ruum. plan.	

1b - Eesti taust

- Planeerimisseadus (2003) + Planeerimis- ja Ehitusseadus (1995)¹
 - **Normatiivsed** argumendid – planeerimine on avalik ja demokraatlik tegevus, mis vajab kõigi huvitatud isikute kaasamist (eriti PES 2003: §§ 1; 3; 20)
 - **Substantiivsed** argumendid – nt interdistsiplinaarse teadmise integreerimine planeerimisel (PES 2003: §§ 1; 3)

Suškevičs (2019)

¹ uus Plan-seadus - kaasamise nõuded põhjalikumad, nt koostöö ja avaliku väljapaneku regulatsioon

2a - Aluspõhimõtted praktikas: üldised suundumused

Nr.	Maakond	Planeerimis- periood	Kaasamise aluspõhimõtted
1	Võrumaa	2001–2005	
2	Tartumaa	2001–2006	
3	Jõgevamaa	2000–2004	 →
4	Järvamaa	1999–2003	 + +
5	Viljandimaa	1999–2005	 +
6	Lääne- Virumaa	1999–2006	
7	Ida-Virumaa	2000–2003	 +
8	Läänemaa	1999–2005	 →
9	Pärnumaa	2000–2002	 + +
10	Hiiumaa	2001–2004	 +

SUBSTANTIIVNE

- lõppotsuste kvaliteedi tõstmiseks
- avalikkuse ja asjaliste teadlikkuse tõstmiseks

INSTRUMENTAALNE

- koostöö valitud asjalistega ja kokkulepetele jõudmine nendega

(NORMATIIVNE)

- kaasamine põhineb avatud demokraatia printsiibil, igaühel õigus osaleda ja oma huvisid kaitsta

2b - Aluspõhimõtted praktikas: (erinevad) ootused

Ametnikud:

- **MIKS:** asjaliste *teadmiste* kasutamine
- **KES & MIS:** avalikkus & valitud asjalised
- **KUIDAS:** teavituskanalid + avalik arutelu *lõpus*

Asjalised:

- arutada *huvisid*
- osa asjalisi välja jäetud
- *lõppfaasis* sisuliselt osaleda **raske**

Juhtumid [1], [2], [3], [8]

Ametnikud:

- **MIKS:** saavutada laiapõhjaline **kokkulepe**
- **KES & MIS:** kõik puudutatud ja huvitatud isikud
- **KUIDAS:** fookus sisulisel koostööl *algusest* peale

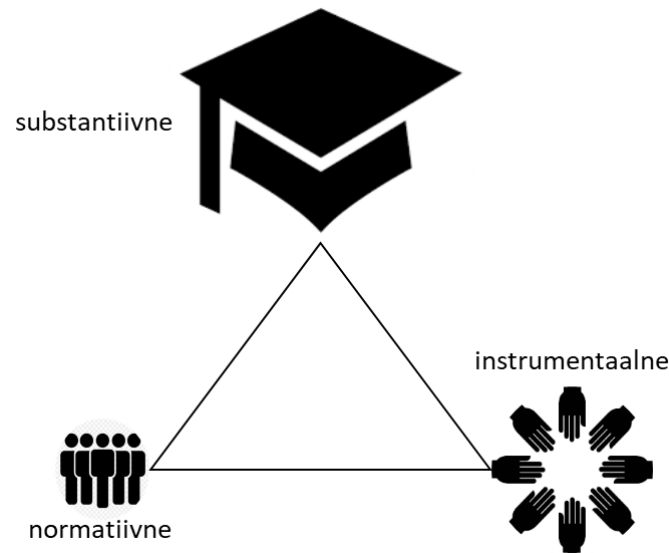
Asjalised:

- *erinevad aspektid* (huvid, teadmised)
- *erinevad osapooled kutsutud & osalevad*
- sisulised kokkulepped **varases** faasis

Juhtumid [4], [5], [9]

Järeldused

*„Kuidas mõjutab see, mismoodi kaasamisest **mõtlemine**, kaasamise **praktikat**?“*

- Oluline mitte ainult see, **keda** kaasame, vaid ka see, **millele** keskendume: nt huvid, teadmised, jne.
- **Eesmärgid** ja erinevad **ootused** protsessile nähtavaks ja selgesõnaliselt väljendatuks.